AYDEDE

No. 91 — 31
Cumartesi 21 Ağustos 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Yerinde Koydunsa Bul

İkinci Cihan Harbinden önce dünya matbuatını dikkatle takip ederdim; hele Fransız gazetelerini hiç kaçırmazdım. Çeşitlilerini okuya okuya Fransanın idare tarzını, partilerini, maruf şahsiyetlerini değme Fransızdan iyi bilir, iyi tanırdım.

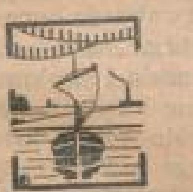

Bir şeye pek dikkat etmiştim: Bakanlar ve Başbakan bizde olduğu gibi ikide bir ne hastalanırlar, ne de istirahat ihtiyacı duyarlardı; fasılasız çalışırlardı. Hem de çoğu bizimkilerden yaşlı olmalarına rağmen!

Yaz gelirdi; nazırlar yine Pariste vazifeleri başında kalırlar, vesileler icat ederek fırt fırt plâjlı veya dağlı yerlere, kaplıcalara koşmazlardı. Tedaviye, istirahate muhtaç hale geldikleri hemen hemen hiç işitilmezdi.

Bu iş neden böyle olur, olabilirdi? Sırrını keşfedemezdim. Nitekim memleketimizdeki ricalin de iktidara gelir gelmez derhal istirahat, tedavi, tebdili hava zaruretini hissetmelerini de keşfetmiş değilim.

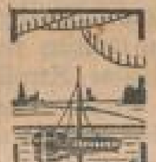

Çabuk yorulur bir bünyemiz mi var? Fransızdan daha mı çürük yapılıyız- Zannetmiyorum. Kaldı ki Fransız nazırının başında bir mebusan meclisi mevcuttur; insanı öyle sigaya çeker, öyle terletir, yorar, anasından emdiği sütü burnundan getirir ki Herkül'üm, Yavuz'um Zaloğlu Rüstem'im diyen bir adam bile bunlara güç dayanır.

Matbuatın hücumları, tenkitleri de ayrı!

Öyle olmakla beraber nazır ve kabine reisi iktidarda bulundukları müddet aksamadan ve istirahat değil, rahat yüzü görmeden çalışırlar.

Bilmem hangi nazır veya başvekil bir hafta, on gün dinlenmek için şuraya gitti, şu kaplıcada kalacak, Evian suyu içecek, Vichy de karnına masaj yaptıracak, Biaritz'de denize girecek nevinden gazetelerde tek habere rastlamadınız.. Nazır, yerinde daima hâzır ve nazırdı.

Bizim erkân - teftiş ve tetkik seyehatlerinden başka - birçok defa da dinlenme ve tedavi sebebiyle makamında bulunmazlar.

Meselâ bunlardan biriyle görüşmek zorunda kalsanız Ankaraya gitmeniz fayda vermez. Zira ya incelemeye çıkmış, yurdu arşınlamaktadır yahut Bursa, Yalova, Florya, Çeşme, Tarabya, Tuzla gibi bir yerde istirahat ve tedavidedir. Yerinde koydunsa bul!

AYDEDE

Bir Edebiyat Nümunesi Daha

İstanbul Vilâyeti Daimî Encümen azası İçişleri Bakanına Belediyemizin durumunu açıklarken:

— 7 Eylül kararlariyle bütçesi kabardı, geliri azaldı, masrafı çoğaldı; günü gününe yapılacak işleri bile başaramıyacak hale geldi! demişler.

Vaziyeti açık türkçe dört cümleye sığdırarak bu kadar belâgatle anlatabildiklerinden dolayı encümen azasını tebrik ederiz. O cümleler âdeta edebiyat nümunesi meşhur "ilâmını gördüm, kahkaha ile güldüm, meali hezeyan, hükmü hilâfı kur'an..." nesri kadar veciz!

Tek Parti Zamanında Gibi

C.H.P. İstanbul teşkilâtı, ara seçimlere ait hazırlıklarını tamamlamış. Hafta içerisinde il merkezinde ocak, bucak, ilçe ve il idare kurulları üyelerinin iştirakiyle yapılacak gizli bir toplantıda milletvekili namzedi kararlaştırılacakmış.

Şimdilik meçhulümüz olan bu milletvekilini tek parti zamanında imişizcesine tebrik edebiliriz. Talihli adammış, doğrusu!

GARİBE!

Adalet Bakanı İstanbula geldi. Ne yapacak? Artık taamül ve anane yerine geçmiştir: Her yeni Adalet Bakanı İstanbula gelince İmralı adasına gider; oradaki cezaevini gezer.

Sonra Adalet Sarayının yerine tayin için incelemelere başlar. Bir neticeye bağlıyamaz; Ankaraya döner.

Bakalım daha kaç kabinenin kaç tane Adalet Bakanı bu minval üzere İmralıyı gezip Adalet Sarayına yer arıyacak?

Tarih yarın bu hâdiseyi muhakkak devrin bir garibesi olarak zikredecek!

Güreşçilerle röportaj:

— Londra intibalarınız...
— Baktık ki ne sefarethanemize, ne de otellere Türk bayrağı çekilmiş, bari sancağımızı Londralılara biz tanıtıverelim dedik..

Genç Bakanlar Hakkâri Yolunda

Bayındırlık, Ulaştırma ve Millî Eğitim Bakanlarının bu günlerde Hakkâriye ve oradan doğu illerimize giderek yol, okul ve taşıt vasıtalarını gözden geçireceklerini haber veren bir gazete bunlar için "Üç Genç Bakan" sözünü kullanıyor.

Doğrudur; üçü de genç, dinç insanlardır. Öyle olmasa Hakkâri ve güney doğu yolculuğunu göze alabilirler miydi?

Eski kabine azasından çoğunun yaptığı gibi haydi Akdeniz, bilemedin Karadeniz limanlarında teferrüc incelemeleri... Oralarda bile hususi vagonlarından ancak ziyafete gitmek için ayrılan ve tekrar vagonlarına dönüp uykuya yatan Bakanlar görmüştük.

Genç hükûmet adamları asıl bu seyahatlerinde Hanyayı, Konyayı anlayacaklar ve cenup doğu illerimizin Meşrutiyet ve Cumhuriyet devirlerine rağmen hâlâ bıraktığımız yerde otladığını görecekler, müteessir olacaklardır.

Park yapıp heykel dikmekle mamurluğa kavuşulamadığını çoktan öğrendik. Kaldı ki oralarda bunlar bile yapılmamış olsa gerektir.

Yapacağımız çok şey var. Fakat esası bırakıp artık yapmamız lâzımgelen şeyler de pek çoktur.

AKLIMDA KALANLAR

Yorgan Gitti...

Köylünün biri öküzlerini koşmuş tarlasına çıkmış, çift sürmeğe başlamış. Hava serince olduğu için rahatçacık işini görüyor; bunun verdiği neşe ile de türküsünü söylüyormuş. Kulağına bir ses gelmiş. Ehemmiyet vermemiş. Ses tevali etmiş yine aldırmamış; daha ziyadeleşince şöyle bir bakmış; bir seddin üzerinde duran bir adam: "Buna şaştım şa....ştım" diye feryat ediyor.

Köylü sakin bir adammış; olur a belki arkadaşı vardır, ona birşey söylüyor, demiş. İşine devam etmiş etmiş ama ses de kesilmiyerek devam edip durmuş. Artık merak ederek öküzleri durdurmuş, yokuşu tırmanmağa başlamış; çıkmış herif'n yanına sokulmuş:

— Be oğlum ne oluyorsun? Neden şaştım diye bağırıyorsun? Ne var? demiş.

— Ne olacak? Bir saattir senin tek bir öküzle çift sürmene şaşıyorum. Cevabını almış.

— Hiç öyle şey mi olur?

Demeğe vakit kalmamış, başını çevirip bir bakmış. Ne görsün? Öküzlerin biri yok!! İhtiyar söyle bir düşünmüş: "Buna da ben şaştım!" diye, diye yürümüş gitmiş.

Anlaşılıyor ya sevimli karilerim: Köy oğullarından biri, ihtiyar köylüyü şaşırtmış, öteki de öküzü aşırmış, kaçmış.

S. M. S.

Şunu da

Ben sevgilimin
Sevdiği şeyleri ezber bilirim,
Balıklardan :
Pisi.
Oyunlardan bayılır altmış
altıya,

Yemişlerden :
Kuzu kestanesi,
Parası olunca gider
Veli efendiye at yarışlarına.

Bütün yaz üryan suların köpü-
ğünde
Midyeler keser, çarpar kıyılara
dizlerini;
Benimse gözlerime uyku gir-
mez
Denizi bu kadar sevmek olmaz!

Bir bahçeden bir bahçeye
Sallamadım yemeni
Ben sevgilimin
Sevdiğ işeyleri ezber bilirim,
Çiçeklerden :
Ayrı tutar yasemini.

Ben sevgilimin
Sevdiği şeyleri ezber bilirim,
Hazzetmediği şeyler de vardır
En başta :
Ben gelirim.

Halim GÜZELSON

İstanbul belediyesi galip güreşçilere birer ev hediye edecek
"Gazeteler".

— Nafile, bir ev sahibi olabilmek için bütün dünya güreşçilerini yenmemiz lâzım gelecek !

Bugünden, Dünden

Komik - i Şehir Hasan

Gazetelerde Dümbüllü İsmailin resmini boyuna görüyor, lâteşbih "Çat burada, çat kapı arkasında" bilmecesindeki gibi, İstanbulun dört bucağında mekik dokuduğunu, temsiller verdiğini okuyorum. Evvelki gün ilânı yine gözüme ilişti; ahretteki ustası Kel Hasan aklıma geliverdi. Şuna dair bir yazı yazayım, AYDEDE'nin yaşlı okuyucularına onu hatırlatmış, gençlerine de tanıtmış olurum, dedim.

Başı çıplaklığından dolayı Kel Hasan derlerdi. Burunsuzluğu hakkındaki rivayetler muhteliftir: Anadan böyle doğmuş, subyanken salıncaktan yüzüstü düşmüş. Galatada Avrupa tiyatrosunda çömezken, Abdi bir gün kızıp sahneden aşağı fırlatınca burun direği hurdahaş olmuş.

Büyükannem anlatırdı: Bizimkiler vaktiyle yazları Kızıltoprağa giderlermiş. Hasan da Kuyubaşında küçük bir evde, Hacı Fitil lâkabiyle anılan, polislik eden ağabeysinin yanında oturur, –15, 16 yaşlarında var yok– semtte süt, yoğurt filân satarmış.

O yıllar, oralıların, akşamları köşk kapılarının önüne serdikleri kilimlere yayılıp sohbete koyulmaları âdet. Hacının kardeşi de aralarından eksik değil. Zira komik, şakacı, herkes gülmeden katılmada.

Bir fıkra nakledeyim: Aziz ahbablardan, gayet sinirli, mütemadiyen (çarpıntım tuttu, tıkanıyorum) diye çırpınan, ölümden çok korkan bir Hanfendi bize geceyatısına misafir geliyor. Bermutad kapı önüne oturuyor. Hatunun evhamları yine üstünde. (Hasan nerede acaba? Gelse de kadıncağızı biraz avundursa..) derlerken dört gözle bekledikleri damlayor.

Misafir (Aman fenalaşıyorum, ölüyorum galiba!) larla hergünkü küllüçörek nağmelerini tutturunca, Hasan demez mi ki:

— Hanım teyzeciğim, vasiyetin masiyetin varsa et, halâllaş; hafifliktir !.

Hanfendi şarkadak bayılıvermez mi? Ayıltıncaya kadar hal olmuşlar.

* * *

"Hayalhanei Osmani" ismiyle kumpanyasını ilk kurduğu vakitler Direklerarasında, Hicaz Valisi Saffet Paşa zade Miralay Esad Beyin akarı, evvelce Mehmedin kıraathanesi iken tiyatroya çevrilen binada oynardı ki burası bugün "Milli Sinema" dır.

Zamanın bütün İbiş'leri kılığında şano'ya çıkardı: Başında püskülsüz, kalıpsız, upuzun fes; yüzünde zifiri karaya boyalı, sekiz rakamı vardı, kalın kalın kaşlar; yapma pos bıyıklar; arkasında pijamayı andıran, yamalar içinde basma gömlek; altında don; bir elinde gaz tenekesi, öbüründe sırıklı süpürge.

Kudemadan zevat Abdülrezzaktan hoşlanır, bunun mudhikebazlığını, (hayide ve perdebirunane) bulurlar, tiyatrosuna adım atmazlardı.

Önceleri baştuhaflıkları: Efendisine kahve getirirken üzerine aksırıp fincana parmak daldırmak; küçükhanımın kaynanasının yanına çöküp ayak ayak üstüne atarken papucu suratına fırlatmak; Çiftlik sahibi hatırlı misafiri karşılarken pehlivan peşrevi yapıp sırtına çullanmak; komedi dramlarda kont veya baron cenablariyle kuşdili, kutu dili, kepçe diline giriştikten sonra:

— Yanılmıyorsam bay çiroz ısmarladı, değil mi?

"Yunan karikatürü"

— Koman sava, ne haber sütçü Sava?. tre biyen, tarabyada burnumu yiyen... gibi basmakalıplardı.

Gitgide bu numaraları bırakmış, kallavi fesin yerine küçücük takke, parçalı gömleğin yerine kısacık ceket giymeğe başlamış, zanaati de çok ilerletmişti. Tulûatçılıkta ustası Abdi'den, emsalleri Arif, Atıf ve Şevki'den kat kat üstün olduğu muhakkaktır. Zeki, hazırcevab, çevik ve çâlâkti.

Oyunlarının en meşhuru şunlardı: Rüyada Taaşşuk, Âşıklar, Horozlu Düğün; Cinailerden: Gargeton Harabeleri; Simon ve Mari, yahud Perlaşez Kabristanı Cinayeti; Paris Paçavracısı...

Oyun kendi menfaatine ise, tiyatro da lebalepse, neşesine pâyan yok. Başına hotozu geçirip, yüzünü pudralara, allıklara bulayıp, boynunda davul, (Todilerde çengi çıkar), (Hey palyaço, trempt çalar) kantolarına çıkar, ha bre göbek atarak zıp zıp zıplar, şakaklarından zırıl zırıl terler akar, coşan müşterileri (fori) yani alkışları yağardı.

* * *

Abdi Saraya alındıktan sonra Hasana gün doğdu. Kadıköy yakasının bütün hanımları, kibar familyalar Kuşdili çayırında, dereye bitişik salaşa dolarlar. Gelenlerin hepsiyle ahbab. Bilet gişesinde iken, bir konak arabası yanaşıp pek datırlılardan filânca paşanın Hanfendisi buyurdu mu derhal fırlayıp koltuğuna girmeler, locaya kadar götürmeler, karşısında sandalyeye ilişip kalıp cigarası sunmuşlar bir nebzecik tuhaflığa girişince:

— İlâhi ölme sen, çok yaşa Hasan Efendiciğim! iltifatına nail olurdu.

Diğer kumpanyacılar gibi hafta aralarında İcadiye'de, Bakırköyünde, Göksuda, Libade'de, Mama'da tulûatlar, bazılarında ortaoyunları oynadığı vâki.

Ramazanları ve kışın cuma ve pazar geceleri Direklerarasında, sonra Hilâl sineması olan binada, Apukurya mevsiminde Beyoğlundaki Konkordiya'da da oynardı.

Sermed Muhtar ALUS

İçi Boşmuş

— Mari sizin hanım nasıl iyileşti mi?

— Çok daha iyi hanımefendi, dün kafasının rontgenini aldılar, içinde birşey yokmuş.

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

— Üçüncü sınıf, birinci şube... akaidi diniye dersi... mükâfat: 395, Refik Efendi!
Diye beynimde ötecekti.

Evet, akaidi diniye dersi... ben bundan, hüsnühalden, bir de coğrafyadan mükâfat alırdım. Kitabet dersinden, daima birinci çıkmaklığıma ve mektepte "şair" sayılmaklığa rağmen, nedense tevzii mükâfatlarda kitap almak müyesser olamazdı.

●

Daldığım yâd-ı hâtırattan etrafımdaki şapırtı beni ayırdı. Solumdaki şişman zat çorbaya nihayet kaşığını daldırmış ve anlaşılan Sadrâzam Paşa taama mübaşeret buyurmuştu. Fakat, inşaallah hatırımda yanlış kalmamıştır, galiba kendisi yemeğe iştirâk değil, eder görünmekle iktifa etmişti. Bu, ya mektep yağlarına midesinin tahammül edememesinden, yahut da nutuk münasebetile heyecanını yenememesinden ileri geliyordu.

Ben, ömrümün sekiz senesini cebren barındıran bu dam altında kemali âfiyetle karnımı doyurdum, nutuk iyi veya fena söylenecekmiş, düşüncesi bana mı düşüyordu? Sağlam bir insan böyledir, hakiki bir ihtiyaç ve menfaat karşısında ilje bu, bir mide ihtiyaç ve menfaati olursa tıpkı ölen arkadaşının yanında arpasını kemiren kira beygiri gibidir, nefsini düşünür ve böyle yapmakla en doğru hareket etmiş olur.

Hem, doğrusu, tok bulunmaklığım daha hayırlı idi: Aç olsaydım nutuklar bittabi, bana çok fena, büsbütün fena görünecekti; açlığın bedbinliğe sevkettiğini politikacılar iyi bilirler.

●

Şimdi unutmuşum, evelâ Sadrâzam mı söze başladı, yoksa Maarif nâzırı mı, katiyetle tayin edemem, fakat galiba, Ferid Paşa başladı... ve çok fena başladı. Bu ne kısık, ne de yavaş bir sesti; Acemi yorgun bir çırak elinde inleyen bir patlak körük sesiydi; o kadar nağmesiz, ahenksiz ve sevimsiz bir nutuk ki işittiğim halde anlıyamıyordum. Kâh sür'atleşiyor, kâh duralıyor, titriyor, depreşiyor, can çekişiyordu.

"Hayır, diyordum, kabil değil nutkun sonunu bulamıyacağız... ses yarı yolda ölecek!" zaten o ölmezse, ben ölecektim; kendimi aşağı yukarı kaybetmiştim, alkış fırtınasile ayıldım. Lâkin (oh!) demeğe vakit kalmadı, Ali Kemal Beyin bir nârası salonu zangırdattı... cimnastik muallimi Faik Beyin vaktile, tevzii mükâfatlarda davudî addettiğim sesi meğerse pesten sayılırmış... Mekteb-i Sultani tesis edildi edileli, hattâ o bina kışla iken, hattâ yangında tulumbalar ve itfaiye arabaları etrafını sarmışken bile böyle bir müthiş, dehşeti âver, haşyet ve hayret verici bir sada işitmemiştir.

●

Yarım saat ayni kuvvette devam ediverseydi, zaten harikzede olan duvarların tahammülünü hiçbir mimar taahhüt edemezdi; billâhi bütün dâvetlilerin gözleri korku içinde

Sadrazamın ve Ali Kemalin nutukları — Fransız Sansör müdürünün konuşması — Royter muhabiri Sadrazamın nutkunun her memlekette müsait karşılanacağını söylüyor — Polisin hazırladığı tevkifat listesi

dimdik ve hareketsiz apaçık kalmıştı. Hani içimizden birisi, şöyle, kapıya doğru, acele yürüyüverse veya dışarıda dört tabak düşüp kırılıverseydi "panik" zuhuru muhakkaktı; hepimiz birb'rimizi çiğneyerek caddeye dar atılacaktık. Ömrümde böyle sağlam bir hançere, arızasız bir göğüs görmedim; Bana öyle geldi ki bizi hâk ile yeksan ettikten başka Beyoğlu caddesinde de her ses ve her hareketi durdurdu... artık ne tramvaylar işliyor ve ne otomobillerin borusu ötüyor, halk yerinde mıhlanmış, bu suru İsrafili, haşyetle dinliyor.

Sadrazam ise, kendisine mey dan okuyan ve aczini meydana koyan nâra silsilesinden hem bizim gibi ürkmüş, hem de fazla olarak, galiba, utanmıştı. Nihayet hatip sedanın değil salona, kâinata bile fazla geldiğini, bir cümle sonundaki tevakkuf esnasında etrafı kaplayan korkunç sükûtan anladı ve derakap nutkunu bir çay davetindeki kanape köşesi sohbetine has pes, samimi âşıkane bir seda ile ikmale başladı... Ortasını bulsaydı ne hoş olacaktı!

Ali Kemal Beyden sonra Düyunu umumiye müdürlerinden ve mektebin eski talebesinden Ragıp Bey Fransızca bir güzel hitabe yaptı; içinde bir cümle vardı ki hem doğru ve hem mektep için çok kıymetliydi: "Efendiler, diyordu, Harbı umumî tehcir ve taktil mes'ulleri arasında Mektebi Sultaninin yetiştirdiği bir fert yoktur, burası hür ve faziletli insanların menşeidir!"

En sonunda bir Fransız zabiti - sansür müdürü zannediyorum - tam salonun hacmine uydurulmuş makul sadasile beş, on hulûskâr cümle sarfetti. konferans ve musiki salonuna geçmek üzere kalktı. Vay!! Kabine ve fırka âzasından bir kısmının yüzünden düşen bin parça... ne olmuştu acaba? Bazısına yanaştım, konuştum, anlaşıldı: Sadrazamın nutku İngilizleri kuşkulandıracak bir mahiyette imiş... Fransızlara hulûs ve nümayiş sayılır ve bu sakin siyaset pek fena neticeler verirmiş! Bana da bir şüphe düştü..

Royter ajansının muhabiri İngilizle görüştüm. Nutku hemen hemen aynen Londraya bildireceğini ve bunun her memlekette pek iyi bir tesir bırakacağını söyledi. Filhakika bu nutuk Ferit Paşanın yegâne falsosuz yazılmış bir eser-i siyasisi ve bu hareketi en diplomatça atılmış bir müdebbirane adımı idi : Fransız yardımının o günkü Türkiyeye ne derece faydalı olacağını kestirmiş ve muahhiren Millî rüesanın istifade ettikleri bu teveccühe doğru - en zarif bir şekilde - eğilmiş, arz-ı hulûs etmişti.

Yarı aralanan bu halâs kapısını Hürriyet ve İtilâfçılar maalesef örtmeğe, diğerleri ise daha evvel başlarını uzatarak müstefid olmağa ve memleketi de müstefid etmeğe çabaladılar.

Eğer siyasi mütalealar sarfetmek arzusunda olsaydım burada yana yakıla bir fıraklı lâyiha kaleme alabilirdim ki herhalde Beşir Fuat merhumun kesik nabız kaniyle yazdığı rivayet edilen vasiyetnamesinden de daha çok acıklı olurdu. Geçelim!

●

Bu ziyafetten sonra mı idi önceml idi, o cihetin ehemmiyeti yok, bana polis müdüriyle Dahiliye nazırı bir koca liste gösterdiler : Tevkifat listesi. Göz gezdirdim : Allah için eksiği yoktu. Binaenaleyh benim bir isim ilâvesi vukufumun fevkinde idi; fakat iki isim hazfettirmeğe kudretim müsaitti. Bunlardan birisi için çok çabaladım; o kadar ehemmiyetli bir şahsiyet idi ki muhataplarımı red hususunda çok haklı buluyordum. Nihayet muvaffak oldum, kendi kalemimle çizdim. (Bu zatı şu yardımımdan elân haberdar etmemişimdir; fakat şaka gibi aramızda geçen bir taahhüdü mütekabilen birbirimizi tevkiften kurtarmak taahhüdünü ben bu surette yapmış oluyordum) diğer şahsa gelince bu politikacı olmaktan fazla bir Balkan memleketinde harp yağmakeri idi; zengin olduğundan aşyet işe soygunculuk katılırsa listenin kıymetli bir uzvunu teşkil eyliyecekti; çıkarttım.. (Garip ki ona dahi işten haber vermedim... Bugün duyuyorum ki on parasız kalmış, lâyıkını bulmuş, aile yıkmak ile, evini randevu mahalli olarak kullanmakla meşgulmüş...)

Hatıratımın tevkifata ait kısmında bir garibi vardır : Bir gün Dahiliye nazırının, Mehmet Ali Beyin yanında idi, kapı açıldı, içeriye ablak yüzü kıpkırmızı kesilmiş, şaşkın bir halde Refi Cevat Bey girdi, (Bu eski mektep arkadaşımdan ileride, "Alemdar" a yazı yazdığım decirde bahsedeceğim için şimdi kısa kesiyorum.) İşittiğime inanmadım : Ahmet Kadri Bey ile beraber tevkifleri için, meğerse, Nazır polise emir vermiş... Bu, Cemal Paşanın Zeki Beyin katili Ahmedi idam etmesi gibi hayret-i âver bir hâdise idi.

Niçin hâlâ anlıyamamışımdır. Tevkif ve Kütahyaya izam edileceklerini haber alan bu iki arkadaşımız arkalarında sivil memurlar, fırka mezkezine, Zeynelâbidin Efendiye müracaat etmişler; haylı sahneler geçmiş, etrafı şaşkınlık almış, kıyamet kopmuş. Esası bilmediğim ve pek ziyade hayretei düştüğüm için sustum, kaldım. Galiba Ferit Paşa (Alemdar) ın aleyhtar siyasetine küsmüş, emirberi olan nazırı bu muameleye icbar etmişti.

Fakat gerek Zeynelâbidin Efendinin, gerek Merkez kumandanı Seyid Paşanın mümanaatları nihayet Sadrazamla Dahiliye nazırını düşündürmüş, işi teehhürre, badehu akamete uğratmıştı. Arap saçı, işte buna derler.

Tevkifatın tuhaf bir sahnesi de Yunus Nadi Beyin Rıza Tevfik Beye ilticasıdır. Polisler ardında, (Yeni Gün) sahibinin filozofun koluna sokularak Beyoğlunda dolaşışı, gördüğüm ve işittiğim hükûmet garabetlerinin en akıl almazı, âciz idarenin en göz-çıkaran bir misalidir.

(Devamı var)

Amerika ne pahasına olursa olsun Almanyayı Rusyaya bırakmıyacak (Gazeteler)

— Eyvahlar olsun, bu kartal pek zorlu !

Bugünkü (Berlin) de sanki sulh hali varmış gibi

— Harp zamanını hatırlayor musun? Ne idi o müthiş günler!

KÂR VE ZARAR

150 yıl önce yazılmış bir frenkçe kitaptan: "Aşağıdaki kitabe Hindistanda Agra şehrinin belli başlı sur kapılarından birinde büyük harflerle yazılı bulunmaktadır: — Kral Jülef'in ilk senesinde iki bin karı-koca hâkime müracaat ederek kendi rizalariyle birbirlerinden ayrıldılar. Bunu pek fazla bulan hükümdar ayrılmayı men etti. Ertesi yıl Agra şehrinde evlenenlerin sayısı üç bin azaldı. Zina vakaları yedi bin arttı. Üç yüz kadın kocalarını zehirlemek suçundan yakıldı. 75 erkek karılarını öldürmekten ateşte yakılma cezasına uğradı. Bir sene içinde aile kavgaları yüzünden evlerde kırılıp dökülen eşyanın tutarı üç milyon rubyeyi buldu ve hükümdar boşanma kanununu tekrar kabul etmeğe mecbur oldu."

DALGA YAPMA

Bektaşinin biri ölmüş, tabii doğru cehenneme götürmüşler. Zebanibaşı sormuş:

— Hakkı hiyarın var: Soğuk cehennemi mi istersin, sıcak mı?

Sıcağa götürmüşler: Bakmış ki aman Allah.

— Bu işimize gelmedi erenler, demiş, ötekini gösterin.

Burada manzara tamamiyle başka: Lâğım yatağı bir havuz.

— Ötekine nazaran hallice.

— Soyun ve atla.

Elbiselerini çıkarıp havuzun kenarına gelmiş. Tam atlıyacak, havuzdan binlerce gırtlak bir feryattır koparmış:

— Aman dalga yapma.

— Bukadar zamandır plâja devam ediyorsun, ne zaman yüzmeği öğreneceksin?

— Erkekler kurtarma hevesinden vazgeçtikleri gün!

Bir dokun...

Fena Bir Gidiş

Biliyorsunuz ya, İstanbulda bir "Saygısızlıkla Savaş Derneği" vardır. Bu cemiyet, memlekette saygısızlarla, saygısızlıklarla sözüm ona mücadele için uzun zamandan beri çalışır, çabalar; gazetelere ret, hem para sarfeder, gazetelere ilânlar verir; tramvaylara, otobüslere, vapurlara afişler asar. Gelgelelim, varakı mihri vefayı kim okur, kim dinler! Bizde saygısıza meram anlatmak, deveye hendek atlatmaktan daha zordur.

Şehirde saygısızların günden güne artmakta olduğunu esefle görüyoruz, içimiz sızlıyor, cemiyet terbiyesi namına yüzümüz kızarıyor.

Hangi birini sayalım? Nakil vasıtalarında kadınlara yer verenlere pek ender rastlıyoruz. Tramvaylarda, otobüslerde kucağı kundaklı kadınlar, ak saçlı haminneler, dermansız hastalar ayaküstü sendeleyip çarpılırken, kanapeleri çevirip diz dize oturan delikanlılar kayıtsızca sohbet ediyorlar, ayaktakileri arada bir göz ucuyla süzüyorlar, müstehziyane gülümsüyorlar. Biri cesaret gösterip de: "Hastayım, takatim yok, lütfen müsaade et de ben oturayım" demeğe kalkışsa delikanlının kaşları çatılıyor, duymamazlıktan geliyor, başını çevirip güya pencereden dışarıya bakıyor. Ricacı uzaklaşınca tekrar karşısındaki arkadaşına dönüp homurdanıyor:

— Enayiye bak! Ben kalkacakmışım da kendisi oturtacakmış. Sanki benim bilet paramı da o vermiş.

Terbiye, nezaket, hürmet, merhamet, içtimai yardım borçlarını bilet parasiyle ödediğini zanneden ve bu suretle kendini, yurddaşlarına karşı vazifesini yapmış sayan bir insandan ne bekliyebiliriz?

Sokaklarda yaya kaldırımlarının ortasına kümelenip sohbete, münakaşaya dalarak gelip geçenlerin yolunu kesenler, en kalabalık caddelerde bile yere tükürmek ve saire gibi iğrenç hareketler yapanlar, duraklarda kendinden zayıfları ve kadınları geriye iterek nakil vasıtalarına binenler; yasak emrine rağmen tramvay sahanlıklarında, vapurların alt kamaralarında sigara içenler; çantasını, şapkasını yanına koyup bacaklarını ileriye uzatarak veyahut yatıyormuş gibi oturarak birkaç kişilik yeri tek başına işgal edenler pek çok.

Bir çok erkeklerimizde de çirkin bir çapkınlık merakı var. Sokaklarda, nakil vasıtalarında rastladıkları genç kadınlara - yanında erkek bulunsa dahi - dikilen muhteris bakışları insanın sinirlerini bozuyor, hicaptan yüzümüz kızarıyor. Elinden gelse kadının yanına sokulup ellerini tutacak, mıncıklayacak, koklıyacak, öpecek ve sonra boynuna sarılıp bağrına basacak!

Sokakta giderken veya istasyon, iskele gibi kalabalık yerlerde beklerken; tramvayda, otobüste ayakta dururken dirsekleriyle kadınların göğüslerine çarpan ve bir marifet göstermiş, muvaffakiyet elde etmiş gibi sırıtarak yanında-

kilere göz...
çok rastlıy...

Bu hare...
yesizlik k...
rılamaz; t...
edepsizlik,...

Bu günü...
tinde önü...
le, o mez...
edinenler...
fena olaca...

İki Senecik Olmuş

Saçları çok uzamış olan bir artist, nihayet biraz kestirmeye karar verir ve berbere girer. İskemleye oturur, kendisine hizmet için yanına gelen kalfaya:

— Zannedersem saçlarımı en son defa yine siz kesmiştiniz?

Kalfa saçlara şöyle bir baktıktan sonra cevap verir

— Hiç zannetmem bayım, ben bu dükkânda çalışmaya başlıyalı ancak iki sene oldu.

KIRPININ dedikle...

Bu da Bir Başka Gi...

Tek parti zamanının haksızlıklarından biri de okullar için hazırlanan edebiyat ve ilim kitaplarında o partiye yaranmış ve parti sayesinde mevki sahibi olmuş bazı yazıcılara haddinden fazla yer ayrılması ve bunların aşırı mertebe pohpohlanması idi.

Tabiidir ki isim saymak, misal göstermek cihetine gitmiyeceğiz. Zira gitmek icabedince sayfalarımızın alamıyacağı ölçüde neşriyat yapmak zorunda kalır, can sıkarız. Üstelik kalp de kırarız.

Gerçek sanat sahibi olmıyan, hükûmet nüfuziyle tutunan iğreti şöhretlerin kalpleri çabucak kırılır. Yoksa bihakkın hünerli ve kitaplarda yer almağa lâyık müstakil sanatkârlar övülmek, yerinmek hususunda idmanlıdırlar. Kendileri hakkında ya büsbütün sükûtu muhafaza eden yahut korka korka birkaç iyice cümle kullanan kitap sahipleri için:

— Ne yapsınlar, biçareler? Bir şeyler koparmak istiyorlar. Bu, kanaati açığa vurmakla elde edilmez. Kuyruk yerine kalem sallamak, gözdelerin gözüne girmek lâzımdır.

Diyip geçebilirler. Son senele-

rin edebi...
ları san...
liyakat
d e ğ i l,
pertisine
biyet ba...
bir takım...
lar yarat...
da ya göl...
hayaletle...

Bakard...
körü bir...
dan herh...
çi, bir lis...
ce ecvef-...
sütun ye...
doğruluk,...
fazilet ve...

Bakand...
olmattır...
sa mahbu...
gelsin res...
hal tercü...
sinde yük...

Kitap n...

hükûmet...
ilim va s...
mak alâ...
lar.

Öbürler...
elbette al...

— Almanyanın varını yoğunu Rusyaya ta... dım. Baksana, nazi ruhunu bile kendilerine m...

KIRPININ dedikleri

..la Bir Başka Gidişti

haksızlık-
için hazır-
ebiyat ve
olarında o
yaranmış
sayesinde
sahibi ol-
ı yazıcıla-
ınden faz-
ayrılması
arın aşırı
idi.

nak, misal
miyeceğiz.
sayfaları-
e neşriyat
an sıkarız.

olmıyan,
nan iğreti
ucak kırı-
rli ve ki-
ık müsta-
yerinmek
. Kendile-
in sükûtu
rka korka
nan kitap

eler? Bir
r. Bu, ka-
elde edil-
em salla-
irmek lâ-

on senele-

rin edebiyat kitapları sanatkârlığa liyakat itibariyle d e ğ i l, hükûmet pertisine mensubiyet bakımından bir takım meşhurlar yarattı. Bir takım meşhurları da ya gölgeledi, ya sönük ve soluk hayaletlere çevirdi.

Bakardınız, devir adamı üstün körü bir muharrir yahut kurenadan herhangi orta çapta bir tarihçi, bir lisan mütehassısı, hattâ nice ecvef-i-yâi o kitaplarda sütun sütun yerleşmiş. Bütün güzellik, doğruluk, sanatkârlık, ülemalık, fazilet ve meziyet onlardadır.

Bakandır, umum müdürdür, dipolmattır veya erkândandır, hülâsa mahbuptur, mahbubedir diye gelsin resimleri, nesirleri, şiirleri, hal tercümeleri, lisan ve tarih bahsinde yüksek fikirleri!

Kitap methetti; bazan öğretmen de meth ve senaya katıldı. Çocuklarımızı gerçek değer, gerçek ilim ve sanat hususunda bir haylı aldattık.

Yeni kitaplar bu, hükûmet tarafından idare olunan ilim ve sanat sisteminden sıyrılmak alâmeti göstermeğe başladılar.

Öbürleri yadırgayacaklar ama elbette alışırlar.

KİRPİ

... yoğunu Rusyaya taşıdıklarına artık kani ol-
...u bile kendilerine mal etmişler!

üz kıza-
ın yanı-
ık, mın-
ecek ve
rına ba-

stasyon,
yerlerde
otobüste
riyle ka-
n ve bir
ffakiyet
yanında-

kilere göz kırpan küstahlara da çok rastlıyoruz.

Bu hareketler, saygısızlık, terbiyesizlik kelimeleriyle vasıflandırılamaz; tam mânasiyle küstahlık, edepsizlik, ahlâksızlıktır.

Bu günün manzarası fena. Vaktinde önüne geçilemezse bu gidişle, o mezmum hareketleri itiyad edinenler çoğalacak, netice çok fena olacaktır.

Cemal Refik

İkizlerin Karışması

Bir anket sırasında gazetecinin biri bana sordu:

— Şu duvarda asılı resim kim? Kardeşiniz mi?

Cevab — Evet, evet! Yine aklıma getirdiniz: Kardeşimdi. William'dı. Biz Bill derdik. Zavallı Bill!

Sual — Niçin "Zavallı Bill"? Öldü mü?

C — Evet! Zannedersem. Hiçbir zaman emin olamadık. Bu esrarlı bir iştir.

S. — Acıklı, çok acıklı... Kayboldu galiba?

C. — Evet, bir bakımdan öyle. Gömdük.

S. — Gömdünüz mü? Ölü mü diri mi olduğunu bilmeden mi gömdünüz?

C. — Yo! hayır! Bilerek. Ölmüştü.

S. — Pek iyi anlayamadığımı itiraf ederim. Eğer gömdünüzse ölmüş olduğunu biliyordunuz demek...

C. — Hayır! hayır! Öyle zannediyorduk.

S. — Ha! anladım! Tekrar mı dirildi?

C. — Hayır.

S. — Hiç ömrümde böyle şey işitmedim. Birisi ölüyor; gömülüyor. Peki esrar bunun neresinde?

C. — İşi size olduğu gibi anlatayım. Ölenle ben ikiz kardeştik., ve biz daha on beşer günlükken ikimizi birden yıkamak için banyoya soktular, birimiz boğulmuş. Boğulanın kim olduğu bir türlü anlaşılamamış. Kimisi boğulanın Bill olduğunu söylüyor; bazıları ise benim ölmüş olduğumda ısrar ediyor.

S. — Bu hikâye hakikaten acayib. Ya siz ne düşünüyorsunuz?

C. — Bilir miyim? Hakikati öğrenmek için her şeyi fedaya hazırım. Bu esrar bütün hayatımı zehirledi. Yalnız size şimdiye kadar hiç kimseye itiraf etmediğim bir sır tevdi edeceğim. Birimizin sol elinin üstünde siyah bir leke varmış ve leke benim elimdeymiş. Boğulan çocuk odur. Demek ki ölmüş olan benim!

"Mark Twain" dan

Yaptığı İş

Adamın biri bir gün gitmiş, ilk rastgeldiği köylüye sormuş:

— Burada pekmez bulunur mu?

Köylü heyecan içinde:

— Bende var, demiş. Hem çeşit çeşit.

Beraberce köylünün evine gitmiş, müşteri küplerin çeşnisine bakmış, bir tanesini pek beğenmiş.

— Yarın, demiş, bu küpü evime getir. Satın alıyorum.

Adresini vermiş, gitmiş. Ertesi gün köylü neşe içinde küpü arabaya yüklemiş ve verilen adrese gitmiş.

Dünkü müşteri köylüyü görünce:

— Yok, demiş. Ben pekmezi almaktan vazgeçtim.

Köylü kendini tutamamış:

— Be mübarek adam, diye bağırmış, madem ki pekmezi almıyacaktın, neden içine su karıştırttın!

Rusya blof yapıyor (Gazeteler)

Demir perde ne işe yarıyor?

Zekâ Oğlana Kimden Geçmiş?..

Karı koca, çocuklarından bahsediyorlardı. Anne, çocuğunun zekâsını methederken sordu:

— Bizim oğlana, bu akıl ve zekâ hangimizden geçti acaba?

Kocası cevab verdi:

— Herhalde senden geçmiştir.

Kadın güldü:

— Kompliman yapma!

— Yook, hakikati söylüyorum. Zira henüz benim aklım başımda.

Dolandırıcı

Harünürreşid'in huzuruna bir gün bir cüce gelir. Kendisini birinin dolandırdığından şikâyet eder. Halifenin yukarıdan aşağı süzüşünden "Sen aldanacak, dolandırılacak adama benzemezsin" demek istediğini, boyunun icabı olarak sezen cüce Harunürreşid'in söz söylemesine meydan vermeden:

— Efendim, demiş, beni aldatan kulunuzdan daha alçaktır.

— Yazıyor, yazıyor.. Ateş üstünde gezen adamı, seksen beş lirayla dokuz kişiyi geçindiren memuru yazıyor!

Acındırmak

Bir adam, hem anasını, hem babasını öldürmüştü.

Muhakemesi pek uzun sürmedi. Reis sordu:

— Son olarak söyliyeceğin birşey var mı?

Katil bir müddet sustu. Etrafına bakındı. Birşeyler mırıldandı, susuyordu. Hâkim tekrar sordu;

— Söyleyeceğin hiç birşey yok mu?

Katil, bir çocuk masumiyetile boynunu büktü:

— Ümit ederim ki, dedi, heyeti hâkime bir bedbahta, hem yetim, hem de öksüz olan bir bedbahta acıyacaktır!

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

Sevim Hanımla Abdülkadir Bey 30—I

AYDEDE'nin bu sütununda, 30 çiftin birbiriyle nasıl tanıştıklarını, nasıl nikâhlandıklarını aziz okuyucularımıza tafsilâtiyle naklettim.

Bu sayımızdan itibaren yine bu sütunda o çiftlerin yeni kurdukları yuvalarında bugün nasıl bir hayat geçirdiklerini dilim döndüğü kadar anlatmağa çalışacağım.

★

Sevim hanımı hatırlarsınız tabiî. Hani, geçen Mayıs ayının ilk haftasında Abdülkadir Bey ile evlenmişler, ben de maceralarını size nakletmiştim. Şimdi hatırladınız ya!

Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur, derler. Ben de tam üç ay sonra bir ahbabımın yazıhanesinde Bay Abdülkadir Sevimli ile karşılaştım. Bay Abdülkadir Sevimlinin harp iptidalarında ticaret hayatına atıldığını, zengin olduğunu, efendilikten beyliğe terfi ettiğini ve karısının ölümünden beş sene sonra Bayan Sevim ile evlendiğini de unutmamışsınızdır elbet.

Üç ay içinde haylıca değişmiş Abdülkadir Bey. Nerede o kubbeli göbek, nerede o katmerli ense? Erimiş, incelmiş, derli toplu bir Abdülkadir Bey olmuş. Para babası olduğu da ilk bakışta anlaşılıyor. Parmaklarında yüzükler ışıldıyor, Bileğinde saatinin iki parmak genişliğindeki plâtin bileziği karşıdan göz alıyor, kravatına sapladığı iğnenin iri pırlantası parıl parıl yanıyor. Bacak bacak üstüne atıp puro sigarasını tüttürüşünde bile bir azamet var.

Beni tanımadı tabii. Fakat ben onu ele geçirmişken yakasını bırakır mıyım? Evirdim çevirdim lâkırdıyı nikâh mevzuuna getirdim ve Sevim hanımla nikâh merasiminde ben de hazır bulunduğumu söyledim. Mütebessim bir çehre ile iltifat etti :

— Yaaa... İşte bu hoşuma gitti ama bir yandan da size darıldım vallahi. O gündenberi kapımızı açmadınız. Böyle dostluk olur mu? Madem ki Sevimin babasının ahbabısınız, ara sıra apartımana gelip hatır sormaz mı insan?

— Affedersiniz, dedim. Sevim hanımın ailesiyle münasebetim yok benim.

— Bizim nikâhımızda nasıl bulundunuz ya.

— Ben gazeteciyim, o münasebetle gelmiştim nikâh dairesine.

Abdülkadir Beyin vaziyeti birdenbire değişti. Müstehzi bakışlarla beni tepeden aşağı süzdükten sonra dudak büktü : Hitap şekli de değişti, "Siz" yerine, "sen" demeğe başladı :

— Demek sen gazetecisin? Bunu başka biri söylese inanmazdım. Bu günün eyamında senin gibiler için geçinmek kolay değil. Sen günde kaç tane gazete satıyorsun, kaç para kazanıyorsun, boğazından nasıl arttırıyorsun da üstüne başına harcıyorsun? Sokaklarda gazete satarken de bu kıyafetle mi dolaşıyorsun?

— Ben gazete satıcısı değilim, muharririm. Gazeteye yazı yazarım. AYDEDE gazetesine sizi de yazdım.

Yarı mütehevvir, yarı mütehayyir bir eda ile doğruldu :

— Neee?.. Gazeteye bizi de mi yazdın? Evin içinde Sevimle ara sıra hır gür ederiz ama dışarıya sızdırmayız, kendi aramızda kalır. Çok şükür evimizde büyük bir kavga, cinayet olmadı ki bizi gazetelere yazasın.

İzahat verdim, gazeteye nikâh merasimini yazdığımı anlattım. Abdülkadir Beyin vaziyeti tekrar değişti, yine eski haline döndü. İltifatkâr bakışlarla :

— Haa, dedi. Şimdi anladım. İşte buna da çok sevindim. Haberim olsaydı o gazeteyi alır da evde Sevime okuturdum. Her ne ise, madem ki şimdi burada tanıştık, bundan sonra sen de bizim ahpabımız sayılırsın. Eve beklerim. Dur bakayım, yarın akşam değil, Cuma günü akşamı bize buyurun.

Yazıhane sahibine döndü :

— Seni de beklerim. Ahmet Bey. Madem ki gazeteci Bey senin ahpabınmış, Cuma akşamı ikinizi de davet ediyorum. Gelmezseniz gücenirim ha.

Abdülkadir Beyin evinde geçirdiğimiz akşamın tafsilâtını da gelecek sayımızda okuyacaksınız.

Ce. Be.

Erkek — Babamdan bana iki apartıman, dört otomobil, bir garaj, deniz kenarında bir yalı, Suadiyede bir köşk kaldı...

Kız — Yeter sevgilim ilânı aşka hacet yok artık!

UTANMIŞ

Nasrattin Hoca evine hırsız girdiğini hissedince yüke saklanmış. Az sonra hırsız yükü açmış, hocayı görünce :

— Burada ne yapıyorsun?

Diye sormuş. Hoca :

— Çalacak birşey bulamıyacaksın da, demiş, utancımdan saklandım !

KURTULUŞ

Rakının yasak devrinde B e k r i Mustafayı içerken yakalamışlar, o h e m e n fırlamış, kendini havuza atmış. Karakullukçu bağırmış :

— Çık dışarı !

Bekri sakin cevap vermiş :

— Yoo, sen karışamazsın, buraya Kaptan Paşa karışır !

— İnsaf be adam ! biraz burnunu çek de kızı göreyim !

"Yunan karikatürü"

ERTESİ GÜN YEMEMEK İÇİN

Bay Ahmed, hiç kabak sevmezmiş. Akşam yemeğinde karısı sofraya koca bir tabak kabak kalyesi getirir.

Bay Ahmed hiç sesini çıkarmadan üç kere tabağına alır ve yer. Karısı dayanamayıp sorar :

— Sen hani kabak sevmezdin?

— Tabii sevmem.

— Öyleyse neden bu kadar çok yedin?.

— Kalanı yarın tekrar karşıma çıkmasın diye !

HAKKINIZ VAR

— Hayır, kat'iyyen olmaz. Ben kızımı bu derece muhabbet ve itina ile büyütüp, sonra bir avanakla yaşamasına nasıl razı olurum?

Delikanlı müstehzi bir tebessümle :

— İşte ben de onun için sizden almak istiyorum ya !

ALINCA MAL ALMALI

Bir köylü geldiği şehirde çok zengin olur, köyden ailesini getirtmiye karar verir, ev tutar, döşer. Şehirlilerden aşağı kalmamak için sofra takımlarının da mükemmel olmasını ister. Gittiği büyük bir mağazaya alacaklarını sipariş ederken tezgâhtarla konuşur :

— İki düzine gümüş kaşıkla, iki düzine çatal, iki düzine bıçak. Hepsi de gümüş olsun !

Kristal takımlarını beğenmez, daha pahalılarını ister. Saksunya tabaklarına burun kıvırır. Tezgâhtarı yordukça yorar. Fakat onlar da böyle bir yağlı kuyruğu kaçırmak istemediklerinden kan ter içinde her arzusunu yerine getirirler.

Ama adam dehşetli nazlı, kaba kaba da söyleniyor. Buna rağmen herkes karşısında el pençe divan.

Birden gözüne şeker maşaları ilişir, sorar :

— Bunlar ne?

— Şeker tutmak için maşa.

— Çok güzel. İki düzine de ondan gönder !

— Amerikadan "Döver" makinesi getiriliyormuş...

— Seçimler için mi?

A. Fraccaroli'den

Sokak Muhaveresi

Dün tramvayda şiddetli bir sarsıntı, beni mütevazi bir adamla tanıştırdı.

Tramvayda bile mütevazi kimselere rastlamak kolay değil. Şiddetli bir sarsıntı, yeni münasebetler tesisinde en iyi usuldür. Bilmem siz bu hâdiselerin tesirler ne hiç dikkat ettiniz mi? Ben, evet. Zira büyük hâdiselerin küçük başlangıçlarını hiç kaçırmam. Sarsıntı, sizi yanınızdakinin üzerine atar; "aman, affedersiniz! Estağfurullah, bir şey değil. Ayağımı berbad etti amma zararı yok." Hemencecik muhavere başlar, devam eder ve nerede biteceği bilinmez.

Dostlarımdan biri bir tramvay sarsıntısı neticesinde evlendi ve kız kollarına düşmüştü. Konuştular, seviştiler, evlendiler. Onlara çiçek gönderdim.

Başka bir dostum da buna benzer bir sarsıntı neticesinde öldü. O zavallıya da çiçek gönderdim.

* * *

Tramvaydaki mütevazi adam bana :

— Tramvaylar da, dedi, dünya ahvali gibi deli dolu gidiyor. Sorarım size, bu işin sonu neye varacak? Ben küçük bir memurum. Harbden evvel günde altı liret alırdım, şimdi 18 alıyorum. Üç misli fazla. Para arttı amma ben yarıya düştüm. Karım ve ben, üç çocuğum karınlarımızı doyurduktan sonra kalanı yiyoruz. Bazan bize bir şey kalmıyor. Haydi on sekiz liretle karnımızı doyurabiliriz diyelim, fakat ev kirası? Elbise? Düşününz biz memur ailesiyiz. Haysiyetimizi koruyacak bir şekilde giyinmeğe mecburuz. Şu arkamdaki ceketi tam üçdefa çevirttim. Pantalonlarım o kadar eskidir ki, artık çocuklarıma hayrı kalmıyor. Zavallı karım da yaz elbisesiyle sokağa çıkmak cesaretini gösterebilmek için kış mevsiminde olduğumuzu unutmağa çabalıyor. Evde bir termometremiz vardı. Soğuğun casusluğunu yaptığı için kırdık. Siz diyeceksiniz ki onun kabahati ne? Doğru, fakat hiç olmazsa derecesini bilmiyoruz. Görüyorsunuz, biz mütevazi kimseleriz. Hattâ pazarları sinemaya gitmeği bile özlmeiyoruz. Yalnız bir şeye kanaat edebiliyoruz : Yaşayabilmek.

Mütevazi adam dairesine yaklaşmıştı, tramvaydan indi.

Ben Duomo meydanında indim. Bir arkadaşım beni bir aperatif almağa götürdü.

Arkadaşımın bir arkadaşını bulduk.

Bir şeye canı sıkılmış içini döküyordu :

— Nedir bizden istedikleri?... Hayatımızı tahammül olunamıyacak bir hale mi sokmak istiyorlar? Para sarfetmesem, hemen "hasis" damgaını vuruyorlar. Sarfetsem, biraz lüks yaşasam, artistlere yardım olsun diye bir tablo satın alsam, bol bahşiş versem, milli sanayie yardım olur diye bir otomobil alsam "ne ayıp, skandal, kışkırtıcı" diyorlar. Halbuki bilmezler ben ne kadar mütevazi bir adamım. Yalnız bir şey bana kâfi : Bıraksınlar yaşayayım.

Dışarı çıktığımız zaman arkadaşıma sordum :

— Bu adam kim?.

— Bir harb zengini !

Çeviren : Nâzım Dersan

Balık pazarında

— Palamutun taze mi?

— Görmüyor musun bayım? Canlı canlı..

— Bundan ne çıkar, karım da canlı ama taze değil.

POT KIRMAK

Genç bir adam baloda harp zenginlerinden birinin kızıyla tanışır, dans ederler, birbirlerinden hoşlanırlar. Kız genci annesine takdim eder. Kız ne derecede güzel, sevimli ise, ana o kadar çirkin, aksi, lânet bir kadın olduğu her halinden belli.

Gençler birkaç kere daha buluşurlar, evlenmiye karar verirler.

Adam babaya gider, kızını ister.

— Kızımla evlenmenize ben bir mâni göremiyorum, fakat annesini görüp onunla konuştunuz mu?

— Evet gördüm. Fakat bir kızın ileride mutlaka anasına benzemesi şart değil ya !

Meğerse...

— Kızım, yemek bilir misin?

— Evet hanımefendi.

— Çamaşır?

— Yıkarım, efendim.

— Peki, evine ayda kaç kere gideceksin?

— Hiç...

— Evvelki kapında ne kadar kalmıştın?

— Beş sene...

— Yukarı kat işini yapar mısın?

— Hay hay...

— Ütü?

— Mükemmelini, efendim.

— Çocuğa da bakar mısın?

— Elbette, efendim.

— Ne maaş istiyorsun?

— İki lira.

— Ne zaman işe başlıyacaksın?

— Hemen, hazırım, efendim.

— (Kemali memnuniyetle, içinden) olur şey değil, tıpkı, eski zaman hizmetçisi, ama talihim varmış, sokakta rastgeliverdim, iyi ki çağırmışım... Bu, hizmetçi değil, bir define !

(Tam bu esnada kapı vurulur, bekçi haykırır).

— Yahu, açınız kapıyı... Komşunun evden kaçan deli kızını buraya girerken görmüşler.

Miyopluk

İki kız, birbirlerine bazı itiraflarda bulunuyorlardı.

Biri :

— Ben, galiba biraz kendini beğenmiş bir insanım, kardeş, her sabah aynaya bakıp kendimi biraz daha güzelleşmiş buluyorum... dedi.

Öteki güldü :

— Üzülme şekerim, dedi. Kendini beğenmişlik değil bu. Sadece bir miyopluk !

BOYANIN SAHTESİ

Çirkin bir kadına arkadaşı sordu :

— Sen, bütün bu boyaları, lavantaları neden sürüyorsun Allahaşkına?

Çirkin kadın cevap verdi :

— Neden olcaak, güzelleşmek için.

— Desene aldığın boyalar ve lavantalar sahte. Seni hiç de güzelleştirmemişler !

— Karagözüm, bana vurmanın esbabı mucibesi?

— Pahalılıktan halkımızın ne kavuğu kaldı, ne feracesi !

MÂNİLER

Ay dedim, güneş dedim:
Azacık şöyle dedim.
Sana bu güzellikle
Kolay çıkar eş dedim.

Altın yüzük, dar parmak
Düştü yare yalvarmak,
Her yiğitin kârı mı
Al dudaklı kız almak

Alnımda siyahım var,
Bülbül gibi âhım var,
Göz gördü, gönül sevdi,
Benim ne günahım var?

Ay aydınlık varamam,
Dile destan olamam,
Ay buluta girince
Bağlasalar duramam.

Ak gelir, beyaz gelir,
Bahçeye kiraz gelir,
Yâri güzel olanın
Çektikleri az gelir.

Kadın — Bizim kız : "Ölürüm de o memurdan başkasına varmam !" diyor.

Erkek — Eyvah ! Desene o da bizim gibi ömrünün sonuna kadar sıkıntıdan kurtulamıyacak !

MEHMET ZEKİ PAKALIN

Son Sadrazamlar ve Başvekiller

Küçük Said Paşaya ayrılmış olan 5 inci cildi Saltanat ve Meşrutiyet devrinin tam bir tarihidir.

AYDEDE

SIYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

İNKİSAR

Şair ruhlu bir köy delikanlısı olan Ahmed, komşularından Güllü'ye adamakıllı âşıktır. Ahmed saz da çalan, sevimli, içli bir gençtir. Güllü'den başka bir düşüncesi yoktur. Sazında, o, sözünde o, gözünde o, hayalen dizinde yine o!... Askerliğini yapıp geldikten sonra yıllar süren hasret biter ve Ahmedle Güllü evlenirler.

Aradan iki sene geçer; bir sabah erkenden kalkan Ahmed henüz uyumakta olan karısının başına dikkatli dikkatli bakar, bir teline sahip olmak, bir nefesçik koklayabilmek için senelerce beklediği saçların kıtık gibi, yapağı gibi duruşunu seyrettikten sonra o sırada gözlerini açan Güllü'ye döner:

— Garı be! Zülfünün teli diye yıllarca yandığım, kül olduğum meğer gafanın gılıymış!..

— Öyle kederli kederli yüzüme bakma herkes bizi âşık zannedecek!

"Amerikan karikatürü"

Daima ekstra ekstra Dersan yağlarını kullanmak kendi menfaatinizin icabıdır.

İKRAMİYELİ ÂİLE CÜZDANI BURSA TALİHLİLERİ

Yapı ve Kredi Bankası, Bursa şubesinin açılması münasebetiyle yalnız bu şubeden alınan İkramiyeli Aile Cüzdanı sahibleri arasında 5.000 liralık bir kur'a tertib etmişti. Bu kura Noter, Maliye mürakibi ve Aile Cüzdanı sahibleri huzurunda çekilmiş ve aşağıda adları yazılı cüzdan sahibleri hizalarındaki ikramiyeleri kazanmışlardır:

1000 lira kazanan: Halil Kale

500 lira kazananlar: Tahsin Özünal, Etem Soyuak

200 lira kazananlar: Fethi Taşman, Hayri Arıburnu, Bedriye Siretli, Sadeddin Bozduman, Bedriye Siretli.

100 lira kazananlar: Etem Soyuak, Ali Rıza Altınşeker, Ferdane Ayşoy, Mustafa Lofçalıoğlu, Müyesser Emerk, Fevziye Sarıoğlu, Fethi Taşman, Kâzım Arıhan, Yılmaz Baykal, İsmail Süzen, Hilâl Kale, Ahmed Gümüşalan, Sadeddin Bozduman, Nevin Ersoy, Tevfik Aşık, Ali Ağaçgözü, Yako Sabetay, Sadeddin Bozduman, Dördüncü İlkokul Aile Birliği, Huriye Özerkan.

50 LİRAYA ARSA

Sahibi olmak isterseniz 24-Ağustos-1948 gününe kadar Bankamız da 50 Liralık bir tasarruf hesabı açtırınız. 30-Ağustos-1948 keşidesine girersiniz.

Bu paranız ayrıca % 3 Faiz getirir ve senede 6 defa muhtelif ikramiye keşidesine girersiniz.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A. O.

Türkiyenin en büyük, en zengin, çok renkli

KADIN GAZETESİ

Hanımeli

AĞUSTOS SAYISI ÇIKTI

40 SAYFA 50 KURUŞ

İstanbul TAN Matbaası

Yeni Neşriyat:

AŞK ANSİKLOPEDİSİ

Muin Arar tarafından yazılmış olan "Aşk Ansiklopedisi" adlı eser satışa çıkarılmıştır. Tavsiye ederiz.

Ultramin

DİŞ KREMİ

Dişleri çürümekten korur

Az miktarı
Çok köpürür

Dişlerinizi temizler.
Sizi ferahlandırır.

BANTAM SUPER-THIN

4 m/m TRAŞ BIÇAKLARI

Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.

Genel deposu:

Sirkeci Kayseri Han No. 4
M. İhsan Sıtkı

Sahibi: F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı yer: TAN Matbaası